

Sorcha Gibson : „**Olga Neuwirth a Ženy v surrealismu a opeře**“

Studentka Sorcha GIBSON zpracovala jako svůj magisterský scénický projekt soudobou operu komponistky Olgy Neuwirth „**Bählamms Fest**“ podle textu Elfriede Jelinek a projekt nazvala „**Olga Neuwirth a Ženy v surrealismu a opeře**“. Je nutno zdůraznit, že si operu určila po dlouhém výběru sama.

Studentka v teoretickém textu analyzuje operu, její témata a motivy, široce rozebírá osobnost Olgy Neuwirth jako skladatelky a snaží se umístit operu do historického kontextu surrealistického hnutí od začátku 20.století až do současnosti. Na základě výčtu několika dalších oper se surrealistickými motivy se pokouší pojmenovávat obecnější témata a souvislosti, které takové opery nejčastěji zpracovávají. Krátce zmiňuje vliv Freudovy psychoanalýzy. Dokumentuje tvůrčí život skladatelky, sleduje její hudební inovativní metody a dokládá psychologické problémy zdokumentované v pracovním deníku skladatelky z let 1997 – 99. Diplomantka v textu deníku shledává řadu paralel se svými vlastními psychickými a tvůrčími problémy.

Témata a motivy z opery „Bählamms Fest“ rozebírá na základě Freudovy psychoanalýzy, zvláště ve vztazích hlavních postav Theodory a Philipa zmiňuje Oidipovský komplex.

Vzhledem k tomu, že opera není často uváděna, zabývá se zvláště uvedením opery, jejíž scénografii navrhla Tania Spooner. Bohužel se však její scénografii detailně nevěnuje a nerozebírá ji do hloubky. Největší pozornost věnuje pisatelka práci skladatelky (podle všeho proto, že našla dobrý zdroj). V kapitole věnované surrealistickému hnutí jen povrchně sumarizuje nejvýraznější postavy surrealistického umění, avšak nedostává se k hlubšímu rozboru nebo nenalézá konkrétní hlubší témata, kterým by se věnovala.

Za absurdní považuji úvahu, v níž diplomantka zařazuje inscenace Františka Trösterova k typickým surrealistickým scénografiím (Revizor, Romeo a Julie). Specificky interpretuje jeho práci, v níž považuje za nejdůležitější střet francouzského surrealismu a ruského konstruktivismu. Tato interpretace vychází z naprosté neznalosti a povrchního chápání problematiky Trösterovy scénografie nebo metod, kterých využíval. Dokonce nesprávně interpretuje text prof. Brandeskyho (Ohio State University). Uvádí, že kombinace myšlenek jsou typické pro surrealismus, čímž dokumentuje zcela chaotické uplatnění vlastních znalostí. Studentka navíc přesně nechápe rozdíly mezi surrealismem, poetismem a jinými avantgardními styly.

Následující kapitoly Surrealismus a současnost, Ženy a surrealismus, Ženy a opera a Ostatní surrealistické opery velmi stručně a povrchně sumarizují informace, avšak nijak výrazně je nerozebírají ani ve vztahu k vlastnímu scénografickému projektu. Právě rozbor dřívějších inscenací by jistě diplomantce pomohl k hlubšímu poznání řešené problematiky. Jde spíše o seznam osobností a jejich děl, vycházejících často z běžných povrchních internetových zdrojů.

V kapitole Má práce se konečně objevují alespoň kradmé osobní názory a postoje studentky, kdy výrazně srovnává své vlastní pocity s extrémními pocity objevujícími se v opeře „Bählamms Fest“. Zvláště přestěhování studentky do České republiky (v opeře přestěhování do Vídně), nepochopení okolí, pocity izolace a jiné životní zvyklosti přivedly studentku do depresivních stavů a zoufalství, z nichž ji vyvedla postupně tvůrčí práce.

Obávám se, že řada pasáží textu vychází ze zcela nevyjasněných a nepoučených souvislostí vycházejících z povrchních znalostí evropské kultury, které ústí v často poněkud zavádějící závěry.

Bohužel se navíc jedná o schematickou kompilaci, kde vlastní bádání, úvahy či reflexe studentky nejsou zcela prokázány. Největší prostor je věnován muzikologickému rozboru opery na úkor výtvarných otázek, které by u studentky scénografie byly podstatnější. Pokud by měl muzikologický rozbor vliv na podobu, chápání či ovlivnění scénografie, měl by nesporně velký smysl. Hlubší rozbor řady nastíněných otázek, hledání výtvarných souvislostí, myšlenkových vztahů, historických či filosofických souvislostí by navíc studentce pomohly řešit nelehký úkol scénického řešení zvolené surrealistické opery.

Další zásadní problém práce spočívá v absenci popisu technologického řešení navržené scénografie, jejíž praktické řešení není vysvětleno a není ani jinak srozumitelně zdokumentováno. Kresby sice dokládají jakési představy o podobě scénografie, avšak nejsou dostatečně čitelné.

Bohužel ani z formálního hlediska neodpovídá předložený text standardům. Studentka často ignoruje citační zvyklosti, popisky k obrázkům se ve velmi okleštěné formě nalézají na konci diplomové práce. Není často jasné, kdo je autorem obrázků, k čemu se přesně vztahují a proč se na určitých místech v textu vyskytují.

Studentce se podařilo nashromáždit poměrně velké množství informací avšak výše zmíněné nedostatky dokládají minimální naplnění standardních kritérií pro studenty magisterského programu.

Práci doporučuji k obhajobě, avšak navrhuji hodnocení E. (výkon vykazující minimální naplnění kritérií).

V Praze dne 28.8.2019

doc. Vlasta Koubská